

חוברת תלמיד · קריאה והבנה · חנ"מ (אותיות גדולות ותמונות)

אספנות: מה מספר האוסף שלי

המנוע שמאחורי האוסף, האלבום של סבתא רוני, המדריך השקט של האספן החכם, ואוספים – נכס או נטל? – צוללים בשלבים: מתחילים על פני המים ויורדים לעומק.

תאריך:

כיתה:

שם:

טקסט ושאלות

- 10 הטקסט: האוסף שלי
- 11 חלק א' – שחייה על פני השטח
- 12 חלק ב' – צלילה
- 14 חלק ג' – מעמקים
- 16 בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה
- 2 מהדורה למורה ומפתח תשובות

כלים לקריאה

- 6 דף האסטרטגיות
- 7 מפת הצלילה
- 8 סימניות לגזירה
- 9 כרטיסי מילים לקיפול

איך משתמשים?

א. מתחילים בדף האסטרטגיות ובמפת הצלילה. ב. קוראים את הטקסט ועוצרים בתחנת העצירה. ג. עונים על השאלות לפי העומק: פני המים, צלילה והמעמקים. ד. מסיימים בבדיקה עצמית ובכרטיס יציאה.

חנ"מ

עובד גם בשחורלבן

ניסוח לבנים ולבנות

להדפסה

מהדורה למורה

מהדורה למורה – מערך ומפתח תשובות

מהדורה למורה – חנ"מ. כאן מרוכז כל מה שצריך לפני השיעור: מטרות, מערך ל-45 דקות, גרסה קצרה, חיבור למודלים של חוסן, טיפים ומפתח תשובות. אפשר להסיר את הדפים האלה לפני צילום החוברת לתלמידים.

מטרות השיעור

- לאתר ולהבין מידע בטקסטים מסוגים שונים (סיפורי, מידעי עם טבלה, טיעוני) על הסיבות לאספנות ועל ניהול אוסף חכם.
- להבחין בין ערך למחיר, ולזהות את מבנה הטיעון: טענה, נימוק, טענת נגד, הפרכה ומסקנה, ואת תפקידן של מילות הקישור.
- לגבש עמדה אישית מנומקת על אספנות חכמה: תקציב, גבולות, החלפה הוגנת ועמידה מול הלחץ 'להשלים'.

גרסה קצרה – 10 דקות

קוראים יחד את שתי הפסקאות האחרונות של סיפור האלבום של סבתא רוני ושואלים: למה שתיהן התכוונו לאותו דבר? אחר כך מציגים את ארבעת הכללים ואת השאלה 'אני קונה את הפריט או את הרגע שאחריו?'. כל תלמיד ותלמידה כותבים משפט אחד על חפץ שיקר להם בלב ולא בכסף.

שאלת פתיחה לכיתה

דמיינו שאתם צריכים לבחור חפץ אחד מהבית שמספר משהו עליכם. איזה חפץ הייתם בוחרים, ואיזה סיפור הוא היה מספר? האם הוא יקר בכסף, או יקר ללב?

מהדורה למורה

מהדורה למורה – מערך ומפתח תשובות (המשך)

חוסן וזיכרון: גש"ר מאח"ד · עש"ן ד"ק · מעש"ה

גש"ר מאח"ד הוא מצפן לאספן/ית החכם/ה: גוף – מסדרים ושומרים, שכל – תקציב ורשימה, רגש – מה הפריט מזכיר לי, חברה – מחליפים בהגינות, דמיון – הסיפור של כל פריט, אמונה וערכים – אוסף לא קונה שמחה, הוא שומר זיכרון. כשעולה הלחץ 'להשלים' מול מודעה של 'מהדורה מוגבלת', אפשר להשתמש בעש"ן ד"ק: ע – עצור, ש – שרירים (מכווצים את האגרופים ומשחררים לאט), נ – נשימה (שאיפה איטית ונשיפה ארוכה), ד – דיבור עצמי ('אני לא חייב/ת לקנות עכשיו'), ק – קדימה (בחרים צעד קטן אחד, למשל לבדוק את התקציב). וכשחבר או חברה מספרים שהם לא מצליחים להפסיק לקנות, מעש"ה מכוון את העזרה: מ – מחויבות 'אני כאן איתך', ע – עידוד לפעולה (משימה קטנה עכשיו), ש – שאלות (מה קרה? מה עוזר לך?), ה – הבניית רצף (מה קרה, מה עכשיו ומה הלאה), כולל פנייה ליועצת. האוסף גדל, הכיס מתרוקן והלחץ "להשלים" עולה? גש"ר מאח"ד לאספן/ית החכם/ה: גוף – מסדרים ושומרים, שכל – תקציב ורשימה, רגש – מה הפריט מזכיר לי, חברה – מחליפים בהגינות, דמיון – הסיפור של כל פריט, אמונה וערכים – אוסף לא קונה שמחה, הוא שומר זיכרון.

מערך שיעור – 45 דקות

דקות	שלב	מה קורה
5	פתיחה וצלילה ראשונה	שאלת הפתיחה: 'איזה חפץ מהבית מספר משהו עליכם? יקר בכסף או יקר ללב?'. שקופית הפתיחה. הצגת שלוש רמות הצלילה: פני המים, הצלילה מתחת למים, המעמקים.
10	קריאה מודרכת: המנוע שמאחורי האוסף	קריאה של הטקסט המידעי עם הטבלה (המניעים: הנאה, למידה, יוקרה, נאמנות וקשר). עצירה בתחנת העצירה: איזו שורה בטבלה הכי קרובה אליכם? שאלה אחת שעונים עליה מתוך הטבלה.
10	עבודה בתחנות לפי רמות	כל קבוצה עובדת על הרמה שלה: הסיפור על האלבום של סבתא רוני, הטקסט המידעי, הטקסט הטיעוני על נכס או נטל, הטקסט הפשוט לעולים ולעולות או השורות הקצרות. כל קבוצה עונה על שאלות פני המים ומתחת למים וממיינת 'צעד חכם או מלכודת'.
8	המדריך השקט וגש"ר מאח"ד	מליאה: ארבעת הכללים (מיקוד, תיעוד, שמירה, תקציב) ושאלת המפתח 'אני קונה את הפריט או את הרגע שאחריו?'. מיפוי משותף של גש"ר מאח"ד לאספן/ית החכם/ה, וכל אחד ואחת בוחרים ערוץ שמתאים להם.
8	המעמקים: כתיבה ומשחק בחירה	כתיבה אישית: 'כרטיס אוסף' לפריט עם סיפור, או פסקת טיעון בחט"ע. מי שמסיימים משחקים במשחק בחירת המסלול של הרמה שלהם.
4	סיכום וכרטיס יציאה	שיתוף של שניים או שלושה כרטיסי אוסף (רק בהתנדבות). מילוי כרטיס יציאה. משפט סיום: 'אוסף לא קונה שמחה, הוא שומר זיכרון'.

מהדורה למורה

מהדורה למורה – מערך ומפתח תשובות (המשך)

טיפים להנחיה

- אסטרטגיות קריאה: לפני הקריאה מסתכלים על הכותרת ועל סוג הטקסט (סיפורי, מידעי עם טבלה, מידעי עם איור או טיעוני) ומנחשים מה נלמד. בזמן הקריאה עוצרים בתחנות העצירה ומסמנים מילות קישור ומילים קשות. אחרי הקריאה עוברים בשלוש רמות הצלילה: פני המים (מה כתוב), מתחת למים (מה בין השורות), המעמקים (מה זה אומר עליי). שאלות הטריזיה של המורה מתאימות לחזרה מהירה בסוף השיעור.
- מרחב בטוח ומכיל: לא כל המשפחות יכולות להרשות לעצמן אוספים, ולכן מדגישים שאוסף יכול להיות בחינם (אבנים, עלים, כרטיסים, תמונות). לא שואלים כמה כסף הוציאו, לא משווים בין אוספים ולא מביטחים רווח מהשקעה. שיתוף הוא תמיד מרצון. זהו שיעור תומך ולא טיפול: אם עולה קושי, למשל קנייה כפייתית, חוב, לחץ חברתי או אובדן של אדם קרוב שהחפץ מזכיר, פונים ליועצת, לנאמני החוסן המורים או לנאמני החוסן התלמידים.
- דיוק עובדתי וכללי שמות: את הנתון על איסוף הגבישים בקלהארי לפני כ-105,000 שנה ואת המועד שבו הופיעו אלבומי הבולים הראשונים (בסביבות 1862) מציגים בניסוח 'לפי ההערכות' (לוודא). השנה 1840, שבה הונפק הבול הראשון, מבוססת. בכיתה אין להזכיר שמות של משחקי קלפים, סדרות בובות, מותגים, אתרי מכירות פומביות או חנויות. מדברים באופן כללי: 'קלפי אספנות', 'שקיות הפתעה', 'רשת חברתית'.

הכוונה לשאלה הפתוחה – חנ"מ

תשובה קצרה, במילה אחת או בבחירת שבב, מראה שהתלמידים והתלמידות מבינים שלאוסף יש סדר (קופסה או אלבום), שהוא יכול להיות בחינם (אבנים, עלים) ושהוא שומר זיכרון. אפשר להיעזר בתמונות ובחפצים אמיתיים מהכיתה, לחזק כל תשובה ולחזור יחד על המשפט: 'האוסף שלי שומר זיכרון'.

מפתח תשובות למורה – חנ"מ. שאלות פתוחות: תשובות אישיות. מחפשים תשובה שנשענת על הטקסט, מנומקת ומנוסחת במשפטים שלמים.

מהדורה למורה

מהדורה למורה - מערך ומפתח תשובות (המשך)

שאלה	תשובה
1	קופסה 📦
2	כרטיס 📄
3	אבן 🪨
4	1. נכון 2. לא נכון 3. נכון
7	קופסה 📦 ← טוב; 🌞 בשמש ← לא טוב; 📄 כרטיס ← טוב; 📦 קונים הרבה ← לא טוב
8	1-ב, 2-ד, 3-א, 4-ג

כלים לקריאה

דף האסטרטגיות: איך קוראים לעומק?

לפני	בזמן	אחרי
<p>מסתכלים מה רואים בתמונה?</p>	<p>קוראים לאט שורה ועוד שורה.</p>	<p>מספרים מה קרה?</p>
<p>חושבים על מה הסיפור?</p>	<p>מסמנים מילה קשה – עיגול.</p>	<p>מרגישים מה אני מרגיש/ה?</p>

מקרא סימונים בעיפרון

<p>מתחבר אליי</p>	<p>מפתיע אותי</p>	<p>לא הבנתי</p>	<p>משפט חשוב</p>	<p>מילה לא מוכרת</p>
-------------------	-------------------	-----------------	------------------	----------------------

רשימת בדיקה לקורא/ת

קראתי את הכותרת ושאלתי את עצמי על מה הטקסט	☐
קראתי את כל הטקסט עד הסוף	☐
סימנתי מילה שלא הבנתי	☐
קראתי שוב את מה שלא היה ברור	☐

המטרה שלי בקריאה

למה אני קורא/ת את הטקסט הזה? מה הייתי רוצה לגלות?

כלים לקריאה

מפת הצלילה: סוג הטקסט ומילים חדשות

מפת הצלילה שלי

מעמקים

חושבים, מביעים דעה ויוצרים

צלילה

מסיקים, מקשרים ובודקים מילים ומבנה

שחייה על פני השטח

מוצאים מידע שכתוב בטקסט

סוג הטקסט: טקסט קצר עם תמונות

מה מאפיין את סוג הטקסט הזה? כתבו שני סימנים שתחפשו בקריאה:

לפני שצוללים

מה אני חושב/ת שיקרה בטקסט? (לפי הכותרת)

מילים חדשות

מילה	פירוש	משפט משלי
	קופסה	
	כרטיס	
	תקציב	
	סיפור	

כלים לקריאה

סימניות לגזירה

גזרו לאורך הקו המקווקו ✂️

המעמקים

אני

- מה אני חושב/ת? 🧡
- מה אני מצייר/ת? 🎨

השאלה שלי: 🗒️

אספנות: מה מספר האוסף שלי 📖
חנ"מ 🌿

צלילה

חושבים

- למה? 🤔
- מה מרגישים? 😊

השאלה שלי: 🗒️

אספנות: מה מספר האוסף שלי 📖
חנ"מ 🌿

פני המים

מוצאים

- מי? 👤
- מה קרה? ❓

השאלה שלי: 🗒️

אספנות: מה מספר האוסף שלי 📖
חנ"מ 🌿

כלים לקריאה

כרטיסי מילים לקיפול

גזרו כל כרטיס, קפלו לאורך הקו המנוקד שבאמצע – המילה מקדימה והפירוש מאחור. תרגלו בזוגות. ✂

קופסה	
כרטיס	
תקציב	
סיפור	
לב	

הטקסט · טקסט קצר עם תמונות

האוסף שלי

לפני הקריאה

סוג הטקסט: טקסט קצר עם תמונות. יש לך דבר שאת/ה אוהב/ת לשמור? מה זה?

הניחוש שלי:

מילון קטן

קופסה

כרטיס

תקציב

סיפור

הערות שלי

1 אני שם/ה כל פריט בקופסה, במקום קבוע.

2 אני כותב/ת כרטיס: מה זה ומאיפה זה.

תחנת עצירה: עצרו רגע: מה קרה עד כאן? מה לדעתכם יקרה עכשיו?

3 יש לי תקציב. אני לא קונה/ה יותר ממנו.

4 כל פריט מזכיר לי סיפור.

שאלות לפי עומק • חנ"מ

האוסף שלי

שם:

חלק א' - שחייה על פני השטח

בואו נמצא מידע בטקסט!

תמונה ומילה

פני המים • כתוב בטקסט

1

איפה שומרים את האוסף? (הקיפו את התמונה הנכונה)

גשם

פח

קופסה

תמונה ומילה

פני המים • כתוב בטקסט

2

מה כותבים על הפריט? (הקיפו את התמונה הנכונה)

ציור

כרטיס

פיצה

תמונה ומילה

פני המים • כתוב בטקסט

3

מה אפשר לאסוף בחינם? (הקיפו את התמונה הנכונה)

אבן

משחק

טלפון

שאלות לפי עומק · חנ"מ

האוסף שלי (המשך)

בדיקת פרטים

פני המים · כתוב בטקסט

4

נכון או לא נכון? סמנו ✓ בטבלה

המשפט	נכון ✓	לא נכון ✗
 שמים את הפריטים בקופסה.	☐	☐
 קונים יותר מהתקציב.	☐	☐
 כל פריט מזכיר סיפור.	☐	☐

אוצר מילים בהקשר

פני המים · כתוב בטקסט

5

השלימו את המשפטים בעזרת מחסן המילים

פח

כרטיס

קופסה

מחסן מילים:

1. אני שם/ה כל פריט ב_____.

2. אני כותב/ת _____: מה זה ומאיפה זה.

חלק ב' - צלילה

עכשיו צוללים ומבינים יותר.

סימון בטקסט

צלילה · בין השורות

6

מסמנים בטקסט

- הקיפו את המילה "קופסה" בטקסט

שאלות לפי עומק · חנ"מ

האוסף שלי (המשך)

מיון וארגון

צלילה · בין השורות

7

מה טוב לאוסף, ומה לא טוב? – גזרו והדביקו במקום הנכון

לא טוב 🖐️

טוב 👍

כרטיס 📄 ✂️

בשמש ☀️ ✂️

קופסה 📦 ✂️

קונים הרבה 💰 ✂️

קישור מושגים

צלילה · בין השורות

8

מתחו קו בין הציור למילה

א. כסף

1. 📦

ב. קופסה

2. 📄

ג. לב

3. 💰

ד. כרטיס

4. ❤️

שאלות לפי עומק · חנ"מ

האוסף שלי (המשך)

מארגן גרפי

צלילה · בין השורות

9

כתבו או ציירו 2 פריטים שאתם אוהבים לשמור

הפריט 	הסיפור שלו

חלק ג' - מעמקים

עכשיו אתם מספרים ויוצרים!

העברה למקרה חדש

המעמקים · מעבר לשורות

10

מה נועם יכול לעשות? סמנו: לחפש אבן יפה בחוץ, בחינם /

לחסוך ולקנות אחר כך

מקרה לבחינה: האבן של נועם

נועם אוסף אבנים. הוא רואה אבן יפה בחנות. אבל אין לו מספיק כסף בתקציב.

כתיבה ונימוק

המעמקים · מעבר לשורות

11

מה את/ה אוסף/ת, או מה היית רוצה לאסוף?

עלים

צדפים

אבנים

תמונות

קרטיסים

שאלות לפי עומק · חנ"מ

האוסף שלי (המשך)

כלי חוסן

המעמקים · מעבר לשורות

12

פריט מהאוסף הלך לאיבוד. מה עושים? (עש"ן ד"ק) 🛑
נושמים לאט. 🧘 אומרים לעצמנו: "___"

ייצוג חזותי

המעמקים · מעבר לשורות

13

ציירו את הקופסה של האוסף שלכם ופריט אחד בתוכה 🎨

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה

בודקים את עצמנו

סמנו בכל שורה איך אתם מרגישים

עוד לא	בערך	בטוח/ה	
			אני יודע/ת איפה שומרים את האוסף
			אני יודע/ת מה כותבים בכרטיס
			אני יודע/ת מה זה תקציב

כרטיס יציאה

אספנות: מה מספר האוסף שלי • חנ"מ

שם:

כיתה:

תאריך:

1. איפה שומרים את האוסף?

2. פריט אחד שאני אוהב/ת:

3. איך הרגשתי היום? הקיפו

כמה נהניתי מהטקסט? 1 2 3 4 5

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה (המשך)

יצרה: רוית ראש בן ישי

לצלול פנימה • אספנות: מה מספר האוסף שלי •
חוברת תלמיד לחנ"מ

